

Gratis abortundersøgelse hos får og ged i 2024

Fødevarestyrelsens tilbud om gratis undersøgelse af abortmateriale fra får og ged forsætter i 2024.

Danmark har status som sygdomsfri for infektion med *Brucella abortus*, *B. melitensis* og *B. suis* hos fåre- og gedebestande (jf. EU-forordning 2021/620¹). Den fri status beror på, at der årligt undersøges et tilstrækkeligt antal prøver. Antallet af fåre- og gedefoster undersøgt i 2023 steg lidt, men er stadig lidt lavere end ønsket.

Der er i 2023 modtaget 26 fårefoster og to gedefoster. Der er påvist *Toxoplasma gondii* som årsag til 7 aborter fra den samme fårebesætning. Der er påvist hydrocephalus (der kan være en medfødt lidelse) hos tre lam. I materialet fra to gedefoster blev der ikke fundet en infektiøs årsag eller andet der kunne bidrage til at afdække abortårsagen.

Får og geder holdes mange steder som klappe-dyr og på naturlegepladser mv., hvor dyrene kommer i tæt kontakt med mennesker. Det er derfor relevant at overvåge for andre zoonotiske sygdomme, som kan være årsag til abort hos får og geder.

Hvilke agens undersøges der for?

Fødevarestyrelsen (FVST) betaler ved aborttilfælde hos får og geder udgiften til obduktion, generel bakteriologi og histologisk undersøgelse, inklusiv undersøgelse for brucellose, Q-feber, *Toxoplasma gondii*, *Clamidia abortus* og *Campylobacter fetus*. Prøverne kan blive undersøgt for andre agens i forbindelse med projekter i laboratoriet. Et resultat af sådanne undersøgelser vil fremgå af analysesvarene.

I tillæg vil prøver af placenta og fosterets organer blive benyttet til en mikrobiom-undersøgelse, hvor forskellige infektiøse agens kan identificeres baseret på deres genetiske signatur. Resultaterne fra mikrobiom-undersøgelserne vil indgå i en samlet evaluering med henblik på at forbedre den fremtidige abortdiagnostik. Derfor vil disse resultater ikke blive besvaret til indsender i 2024. Hvis mikrobiom-undersøgelserne mod forventning skulle give mistanke om tilstedeværelse af en anmeldeligt sygdom, vil dyrlægen og besætningsejer blive kontaktet af Fødevarestyrelsen.

Hvilket materiale skal du indsende?

Der kan maksimalt indsendes 5 gange pr. år fra samme CHR-nummer, men **gerne flere aborterede fostre pr. besætningsproblem**, da sandsynligheden for at diagnosticere årsagen til abortudbruddet (besætningsproblemet) er højest ved indsendelse af materiale fra flere aborter fra samme udbrud.

¹ KOMMISSIONENS GENNEMFØRELSESFORORDNING (EU) 2021/620 af 15. april 2021 om regler for anvendelsen af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/429 for så vidt angår godkendelse af status som sygdomsfri og ikkevaccinationsstatus for visse medlemsstater eller zoner eller kompartanter deri med hensyn til visse listeopførte sygdomme og godkendelse af programmer for udryddelse af disse listeopførte sygdomme

Indsender kan desuden vælge for egen regning at få undersøgt for andre agens som fx BVD-virus (ELISA og PCR) eller andre relevante infektioner. Disse ønskes afkrydset på indsendelsesformularerne.

For at få det optimale resultat ud af undersøgelserne, og undgå evt. kassation af materiale, gør FVST opmærksom på, at der for hver abortundersøgelse skal indsendes følgende materiale:

- **Hele fostre (gerne flere aborterede fostre pr. besætningsproblem), og**
- **Ustabiliseret blodprøve fra moderdyret, og**
- **Hele placenta eller stykker af placenta med kotyledoner**

Det anbefales af sende de fostre inkl. placenta med kotyledoner, som bedst repræsenterer den observerede stigning i aborthyppigheden i besætningen.

NB!! Indsendelse af placenta med kotyledoner er meget vigtig for en korrekt diagnose, da flere abortforårsagende agens hyppigt, og i nogle tilfælde udelukkende, kan diagnosticeres i dette materiale.

Laboratoriet sender den samlede svarrapport til indsendende dyrlæge, samt til Fødevarestyrelsen.

VIGTIGT!! – angående forsendelse til laboratoriet:

Prøvematerialet sendes til: Sektion for Patobiologi, Sektionsstuen, Københavns Universitet, Institut for Veterinær- og Husdyrvidenskab, Ridebanevej 3, 1870 Frederiksberg C.
Patologivagten: tlf. 9350 9280 kl. 08:30-15:00.

Vedrørende emballering: Der bør være flere lag af vandtæt emballage med sugende materiale mellem lagene for at forhindre, at den yderste papkasse bliver gennemblødt. Placenta skal være pakket i en separat pose eller beholder. Læs mere i SSI's vejledning om [emballering](#).

Der skal anvendes indsendelsesblanketten "Fåre- og gedeaborter" og evt. blanketten "Drøvtyggere" hvis supplerende undersøgelser ønskes. Blanketterne findes på: <https://www.vetssi.dk/blanket>.

Ved indsendelse anvendes en KU pakkelabel, hvor der er afkrydset: **Overvågning – andet**
KU pakkelabel kan findes på: <https://www.vetssi.dk/forsendelse>

Abortmaterialet må afsendes til undersøgelse fra mandag til torsdag af hensyn til holdbarhed af materialet under forsendelsen.

Bemærk, at der er firmaer, der tidligere har transporteret biologisk materiale til diagnostik, men som ikke længere tilbyder denne service. Hvis det kniber med at finde en transportør, kan Patologivagten på KU være behjælpelig med anbefaling af firmaer, der er vant til at transportere denne type diagnostisk materiale.